

Bulletin van
Arctic Peoples Alert
nummer 23 - najaar 2006

arctica

Colofon

Arctica is het bulletin van stichting Arctic Peoples Alert, de Nederlandse mensenrechtenorganisatie die opkomt voor de belangen van inheemse Arctische volken in de acht landen rond de Noordpool.

nummer 23 - najaar 2006

Arctic Peoples Alert
Zusterstraat 58 B
2512 TN Den Haag

T: 070 4020943
E: arctica@planet.nl
W: www.arctica.nl

Postbank: 40092
IBAN NL43 PSTB 0000 0400 92
BIC PSTBNL21
Schenkingen zijn - onder voorwaarden - aftrekbaar van de belastingen.
www.arctica.nl/belastingen
KvK: 41157171

Redactie: Govert de Groot en Charles van den Ouweland
Bijdragen van: Eline Dierks
Fotoredactie: Jeroen Toirkens

Druk: Albani, Den Haag
op minder milieubelastend papier
Lay-out: Sandra de la Combé

ISSN: 1387-2818
Oplage: 1600

Inhoud:

2. Arctic Peoples Alert
3. Willem Barentsz Festival 2006
4. Willem Barentsz Festival 2005
7. De ene zeehondenjacht is de ander niet
8. Arctic Bay in Nunavut
10. Poolkoorts
11. In memoriam
12. Poolkoorts

Arctic Peoples Alert

Govert de Groot

Najaar 2006

Deze zomer was er een van weerrecords van genoteerde waarnemingen. Juli was een van de warmste en augustus een van de natste. Ook in de Arctis worden allerlei extreme weeromstandigheden waargenomen die de versnelde **klimaatverandering** bevestigen.
Op het moment van het ter perse gaan van Arctica is het programma voor de **Willem Barentszdag** nog volop in ontwikkeling. Mogen wij nu **wel of niet** de film ***The Journals of Knud Rasmussen*** vertonen en komen Zachairias Kunuk en Norman Cohn nu wel of niet. *Imaka*, ijs en weder dienende. Hoe dan ook, de films van Igloolik Isuma Productions, Inc. zijn zeer bijzonder en er zullen zeker Inuit overkomen.
Ons bereikte het bericht van het plotseling overlijden van president van de Innu Nation en goede vriend **Penote Ben Michel**. Dit is een groot verlies voor de Innu Nation. Daniel Ashini, die met Penote in oktober 1992 de landingsbaan van Volkel bezette, heeft hem inmiddels opgevolgd als president.
Eigenlijk zouden er in deze *Arctica* ook artikelen moeten staan over de ontwikkeling rond de inheemse Arctische volken in de Barentszregio, over de Mackenzie- en Alaska-pijplijn en op het eiland Sakhalin aan de oostkust van Siberië. Zo hoor je bijna niets over het **Sakhalin II** project van onder meer Shell, maar nu de Russische regering de vergunning voor de ontwikkeling en exploitatie dreigt in te trekken, protesteren de minister van Buitenlandse Zaken, Dr. Bot en de Europese Commissie en ineens wel. Waar waren zij toen onder meer Shell de walvismigratieroute, het milieu en de sociaal-economische situatie van de inheemse volken verstoren ten behoeve van de westerse energiehonger?
Over de activiteiten rond het Internationaal Polair Jaar (IPY 2007-2008) kunnen wij nog niet veel melden. **www.nwo.nl/ipy**
Over verschillen in **zeehondenjacht** kan niet meer genuanceerd gedacht worden. Je moet tegen zeehondenjacht zijn. De SP gaat zelfs zover dat de Inuit een 100% jagersbloedlijn moeten aantonen. Eind september heeft ook het Europees Parlement een verklaring (38/2006) ondertekend voor een algeheel invoerverbod op zeehondenproducten met een uitzondering voor die van de Inuit. Zolang de zeehondenproducten van inheemse Arctisch niet in de Fair Trade-winkels te koop zijn, zal een invoerverbod verdere sociaal-economische consequenties hebben
Tijdens het **2de Willem Barentsz Festival** richten wij onze aandacht op **Arctisch Canada**. Een gebied waar je verwacht dat het allemaal wel goed zou zitten. Een heel ander beeld geeft onder meer het boek van **Farley Mowat** *Walking on the land* (2000), over zijn evaluatiereis naar aanleiding van zijn eerder gepubliceerde boeken *People of the Deer* (1952; Rendiervolk, 1972), *Desperate People* (1959), maar ook *Never Cry Wolf* (1963; Wee de Wolf, 1968, ook verfilmd). Het is wel anders, maar niet veel veranderd. Gedwongen verhuizing van Inuit, hongersnood, zelfdoding en epidemieën van bijvoorbeeld Hepatitis zijn ook vandaag problemen die niet adequaat worden aangepakt. Daartegenover staat het positieve effect van het filmcollectief van *Igloolik Isuma Productions, Inc*. Waardoor in Igloolik het eerste zelfdodingvrije jaar kon worden gevierd. Isuma: **Film is Overleven en Overleveren**.

Foto voorpagina: Penote Ben Michel (1954 - 2006) op Columbusdag 12 oktober 1992 tijdens de bezetting van de landingsbaan van de luchtmachtbasis Volkel. Zie 'In memoriam' op blz. 11. Foto: © Arctic Peoples Alert.

do. 26.10.06 t/m wo. 01.11.06 Filmhuis Den Haag

2e Willem Barentsz Film Festival 2006

¿Heden, verleden en toekomst van inheemse Arctische volken

Centraal staan de Inuit (Eskimo's) in Nunavut in Noord-Canada.
Retrospectief van ***Igloolik Isuma Productions, Inc.***,
van Zacharias Kunuk en Norman Cohn.

donderdag 26 oktober - 19.00u.:
Nederlandse première
The Journals of Knud Rasmussen
gasten Zacharias Kunuk en Norman Cohn
(onder voorbehoud - toegang op uitnodiging)

zaterdag 28 oktober - 13.00u. tot 17.00u.:
Willem Barentsz Dag
Symposium: over heden, verleden en toekomst van inheemse Arctische volken.
Films: *Urban Inuk* en *Kunuk Family Reunion*.
Gesprek met Zacharias Kunuk, Norman Cohn e.a. optreden, debat e.d.
Zaal open 12.30u.; Toegang: € 9,50;
17.30u. Film: *The Journals of Knud Rasmussen (o.v.b.)*; toegang € 8,50

Filmhuis Den Haag - **Spui 191 - 2511 BN Den Haag (centrum)**
'Imaka', Inuktitut voor *'ijs en weder dienende'*. Data, gasten en filmtitels onder voorbehoud.
Reserveren kan vanaf één week van tevoren, via T 070 365 60 30 en/of www.belbios.nl

Expositie **hedendaagse Inuit-kunst**
You have the freedom to dream
22.10.06 - 12.11.06 / wo. - zo. 12.00 - 17.30u.
Galerie *Het Cleyne Huys* i.s.m. Canuit *Canadian Eskimo Art*. Noordeinde 154, 2514 GR Den Haag,
T 070 364 35 56 www.hetcleynehuys.com

Awa, de sjamaan (Pakuk Innukshuk) uit *The Journals of Knud Rasmussen* / Foto: Oana Spinu.

Meer informatie zie: Arctica 22, najaar 2006 www.willembarentszfestival.nl

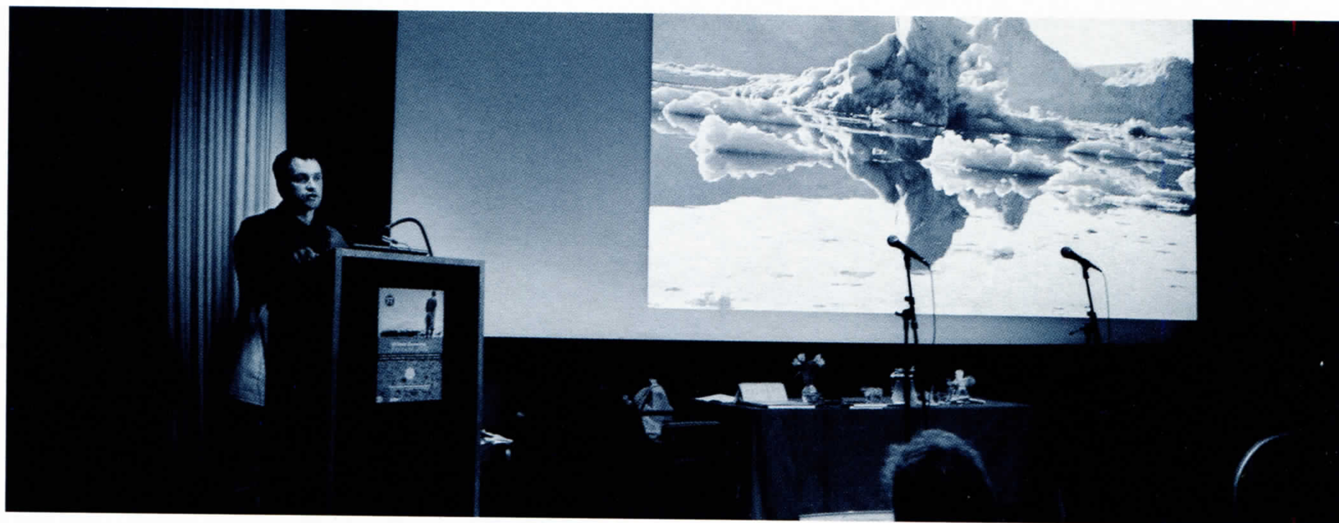
Zoia Ravna Vylka (l) en Øyvind Ravna (r) bij het standbeeld van Willem Barentsz in Formerum op Terschelling.
Foto: © NomadsLife, Jeroen Toirkens.

Lea Sorgdrager-Mather spreekt een dankwoord na ontvangst van de Willem Barentsz Award 2005.
Foto: © NomadsLife, Jeroen Toirkens.

V.l.n.r.: Øyvind Ravna, Zoia Ravna Vylka, Gerald de Weerdt, Lea Sorgdrager en Marnix Koolhaas op weg naar het museum 't Behouden Huys.
Foto: © NomadsLife, Jeroen Toirkens.

Marc Cornelissen, dagvoorzitter opent de Willem Barentsz Dag in Filmhuis Den Haag.
Foto: © NomadsLife, Jeroen Toirkens.

Willem Barentsz Festival 2005 - een terugblik

Govert de Groot

De 1ste editie van het Willem Barentsz Festival van 26 oktober t/m 2 november 2005 mag een succes genoemd worden. De ontvangst op Willem Barentsz's geboorte-eiland Terschelling was hartelijk, in Groningen de zaal te klein, Leiden extra inhoudelijk en de films in Filmhuis Den Haag van Anastasia Lapsui en Markku Lehmuskallio bijzonder om de manier waarop het verleden en heden van de Nenets waren te zien.

Willem Barentsz Award

In een volle raadzaal op Terschelling opende burgemeester Jurrit Visser het eerste Willem Barentsz Festival. Visser zag parallellen met gebieden en volken zoals Terschelling en zijn bewoners, een kleine, maar ook wat cultuur betreft bedreigde gemeenschap: "*Het gaat om het behoud van identiteit, daar vechten we beiden voor en daarin kunnen we leren van elkaar en elkaar versterken in die strijd.*"
Na de opening werd door Marnix Koolhaas de Willem Barentsz Award 2005 uitgereikt aan mevrouw Lea Sorgdrager-Mather. Mevrouw Sorgdrager (77) kreeg deze onderscheiding vanwege haar inzet voor het behoud van de cultuur en het welzijn van de Inuit (Eskimo's) tijdens haar verblijf in Noord-Canada in de jaren 1958-1961. Zij was daar als verpleegster in Aklavik en Kugluktuk (Coppermine) in de Northwest Territories en Nunavut, Noord Canada. Tijdens haar verblijf daar gaf zij geen toestemming om Inuit-kinderen, die de ouders haar hadden toevertrouwd, per vliegtuig naar een kostschool honderden kilometers verderop te vervoeren, zonder dat de ouders daarvoor toestemming hadden gegeven. Hierdoor kwam zij in conflict met het Canadese beleid en moest daarom voor de rechter verschijnen. Ook heeft zij tijdens haar verblijf in Arctisch Canada diverse kleurensmalfilms gemaakt waarvan enkele tijdens het festival zijn vertoond. Sorgdrager zei dankbaar te zijn dat ze daar mocht werken en leven, maar noemde de eskimo's nu '*slachtoffer van twee beschavingen vol hoogmoed*'.
De Willem Barentsz Award is een onderscheiding, ingesteld door Arctic Peoples Alert, die bedoeld is voor een man, vrouw of instelling die zich heeft ingezet voor het welzijn en de cultuur van de Arctische volken. Hiermee willen wij de aandacht vestigen op de problemen van de bewoners van het poolgebied. Door toenemende economische activiteiten (mijnbouw en olie- en gaswinning) en door het smelten van het pakijs wordt de cultuur en het welzijn van vele volken in deze regio ernstig bedreigd.

Willem Barentsz Dag

Voor het festival was uit de Barentsz-regio het gemengd gehuwde Sami-Nenets echtpaar Øyvind Ravna (1961) en Zoia Ravna Vylka (1976) uit het Noorse Tromsø overgekomen. Na het bezoek aan Terschelling hielden zij lezingen bij *Imaka*, de Arctische (studenten)-vereniging aan de Rijksuniversiteit Groningen en in het Rijksmuseum voor Volkenkunde in Leiden. Ravna sprak over: *The land rights of the Saami people, with emphasis on the last decades disputes about the recently adopted "Finnmark act". Is there much difference?* Hierbij kwam natuurlijk de pas aangenomen Finnmark-wet uitvoerig aan de orde (zie Arctica nr. 20). Verder werd de Noorse video '*Reisen tilbake*' ('de terugreis') vertoond. De film vertelt aan de hand van het leven van Zoia het verhaal van de Nenets. Dit leverde genoeg stof op voor een goed gesprek.
De Willem Barentsz Dag in Filmhuis Den Haag was in de goede handen van dagvoorzitter Marc Cornelissen, bekend van de *Pole Track 2005* expeditie en de *Ben & Jerry's Climate Change College*. Aan de hand van vertoonde films vertelden Øyvind Ravna en Zoia Vylka over het leven van de Samen en Nenets, die hun duurzame manier van leven met rendieren onder druk van de geïndustrialiseerde wereld in stand proberen te houden. Ook liet Lea Sorgdrager een van haar films zien en riep op vooral Arctic Peoples Alert te steunen. Voor wie er bij was een dag om niet te vergeten.

Lea Sorgdrager-Mather. Foto: © NomadsLife, Jeroen Toirkens.

De ene zeehondenjacht is de andere niet

Govert de Groot

In de Tweede Kamer ligt een wetsvoorstel om voor Nederland een algeheel invoerverbod op producten van Zadelrobben en Klapmutsen in te stellen. Dit lijkt een goed signaal tegen de commerciële jacht op jonge zeehonden. Echter, het wetsvoorstel houdt niet voldoende rekening met de Inuit (Eskimo's) die afhankelijk van de zeehondenjacht zijn en bevalt onjuiste informatie. Het lijkt erop dat we *de beste meisjes van de klas* **willen zijn.**

Vooropgesteld, Arctic Peoples Alert is tegen intensieve jacht voor commerciële doeleinden op zeehonden.

In het voorjaar van 2005 bezochten de Kamerleden Joanneke Kruijsen (PvdA) en Janneke Snijder-Hazelhoff (VVD) de jaarlijkse zeehondenjacht op het zeeijs voor de Oostkust van Canada. Naar aanleiding van hun waarnemingen hebben zij in december 2005 een *voorstel van wet tot wijziging van de Flora- en faunawet in verband met het verbod op de handel in producten van zadelrobben (Phoca groenlandica) en klapmutsen (Cystophora cristata)* ingediend (30 409). Echter, er bestaat al een in 1983 moeizaam tot stand gekomen EU-richtlijn (83/129/EEG en 89/370/EEG), waardoor de invoer van huiden afkomstig van jonge zadelrobben en klapmutsen in de EU verboden is. De Raad van State heeft kritisch geadviseerd en het voorstel lijkt in strijdt te zijn met de GATT en WTO (wereldhandelsverdragen). Ook wordt het Nederlands beleid ten aanzien van inheemse volken genegeerd.
In het wetsvoorstel staat onder meer vermeld: '*de verboden ... gelden niet ten aanzien van producten van zadelrobben of klapmutsen die afkomstig zijn van de traditionele jacht van de Inuit ...*'.
In de EU-richtlijn staat: '*niet van toepassing op producten die afkomstig zijn van de jacht van de inheemse eskimo bevolking*'.
Greenpeace schrijft in zijn rapport '*The Canadian seal hunt: no management and no plan*' (2005): '*Greenpeace does not oppose the indigenous hunt in Canada and Greenland*'.
Het toevoegen van het begrip 'traditionele jacht' zorgt voor misverstanden en leidt tot de vraag of je bij de jacht wel of niet een geweer, sneeuwscooter of motorboot mag gebruiken. Er zou dan ook 'afkomstig zijn van de jacht door inheemse Arctische volken" moeten komen te staan. Immers, wij willen onder meer de Tsjoektsjen (Chukchi) in Noordoost-Siberië niet uitsluiten.

Níet op Groenland

In de toelichting staat: '... *de aantallen van deze zeehonden die jaarlijks in Canada en Groenland gedood worden, reden tot bezorgdheid ten aanzien van de bescherming van de zeehondenpopulatie*'. Los van het feit dat het hier niet om bedreigde zeehondensoorten gaat, wekt dit de indruk dat de Groenlanders op jonge zeehonden zouden jagen, puur vanwege de bonthandel. Noorwegen en de Russische Federatie, waar wel op jonge zeehonden wordt gejaagd, worden daarin tegen niet genoemd. Voor alle duidelijkheid: <u>de Groenlanders jagen níet op jonge zeehonden</u>, maar op volwassen dieren. Logisch, daar zit immers meer vlees aan. Voor de meerderheid van de Inuit is zeehondenvlees nog steeds zogezegd 'het dagelijks brood'.

Inuit-bloedlijn

Ook Krista van Velzen (SP) bezocht in het voorjaar van 2005 het Canadese ijs. In het verslag van de Kamercommissie (LNV) van 3 mei 2006 staat dat '*door een uitzondering op te nemen voor de traditionele jacht van de Inuit het wenselijk zou zijn duidelijk omschreven criteria en omstandigheden te benoemen. Kiezen voor een uitzondering brengt de gevaren van een hellend vlak met zich mee. Om dat te voorkomen zouden mogelijkheden kunnen worden geïntroduceerd om te kunnen controleren of de jacht traditioneel is. Dat betekent bijvoorbeeld een certificering en bewijslast. Verder vragen de leden van de fractie van de SP zich af hoever het begrip Inuit reikt. Met andere woorden, hoever reikt deze bloedlijn, om hoeveel generaties en om hoeveel jagers gaat het?*'. Alleen al om dit soort redeneringen te voorkomen, moet het begrip 'traditionele jacht' uit het wetsvoorstel.

Zie ook *Arctica* 7, 8 en de Groenland-Special 1999.

Arctic Bay in Nunavut

Eind juni 2005 vertrok ik voor drie maanden naar het verre Noorden van Canada, naar het jongste territorium: Nunavut, wat 'ons land' in het Inuktitut betekent. Jaren had ik gehoopt deze droom te kunnen realiseren, en nu in het kader van mijn afstudeeronderzoek als cultureel antropoloog aan de Universiteit Leiden was het mij eindelijk gelukt. Vanaf de eerste keer dat ik over dit gebied las, de mensen en het ontstaan van Nunavut in 1999, ben ik geboeid gebleven. Eindelijk werd land terug gegeven aan de oorspronkelijke bevolking, die weer zeggingschap kreeg over hun grondgebied na lange tijd overheerst te zijn geweest.

De Inuit van Nunavut, vroeger Eskimo's genoemd, hebben een eigen regering binnen de federale overheid van Canada, met een grote mate van zelfbestuur over een gebied van twee miljoen km^2. Hieraan is een proces van decennia vooraf gegaan. Het begon met de bewustwording van de Canadese Inuit dat zij recht hebben op het land waar zij voor de komst van Europeanen eeuwen hebben geleefd. Spoedig werd dit een strijd om deze rechten erkend te krijgen. Eerst kwamen de ontdekkingsreizigers die producten introduceerden zoals thee, suiker, alcohol en geweren, maar ook ziektes. Daarna kwamen de missionarissen, die het evangelie en onderwijs brachten en uiteindelijk de Canadese overheid die probeerde de 'moderniteit' te introduceren. Dit deed zij door middel van gezondheidszorg, onderwijs en westerse gebruiken wat er toe leidde dat deze nomadische jagers, deels gedwongen en deels uit noodzaak, uiteindelijk rond de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw bijna allen in huizen woonden, in dorpen die de overheid voor hen had gebouwd.

Voorheen werd hun leven bepaald door de jacht, de seizoenen en de daaruit voortvloeiende verplaatsingen van hun kamp. Opeens woonden zij met mensen van buiten hun familiekring, vaak ver van hun jachtgebieden in een geldeconomie, zonder werk. In minder dan dertig jaar tijd werden zij geconfronteerd met veranderingen waar het Westen meerdere eeuwen over had gedaan. Hedendaagse Inuit-gemeenschappen staan bekend om hun ontwrichte karakter, dat zich uit in de hoogste zelfdodingcijfers ter wereld, alcohol- en drugsmisbruik, criminaliteit en huiselijk geweld. In de dorpen zijn maar weinig banen beschikbaar waardoor de meerderheid werkloos is en daardoor afhankelijk van een bijstanduitkering van de Canadese overheid. Ofschoon dit niet een aantrekkelijk beeld is, ging mijn interesse juist uit naar hoe Inuit in deze nieuwe wereld hun leven vorm geven en welke plaats hun vroegere levenswijze daarin heeft.

Na geen vast logeeradres gevonden te hebben ging ik eind juni op de bonnefooi naar Arctic Bay, in het Inuktitut Ikpiarjuk genoemd. Ik had voor de eerste twee nachten een slaapplaats kunnen regelen, maar ik zou daarna snel iemand bereid moeten vinden om mij tegen lage kosten in huis te nemen, aangezien er geen pension of hotel aanwezig was.
Na twee dagen vliegen kwam ik aan in Ikpiarjuk, een geïsoleerd dorp dat twee keer in de week bereikbaar is per vliegtuig, dat post, mensen en levensmiddelen aflevert. Er zijn geen sociale ontmoetingsplekken behalve twee supermarkten waar alles van voedsel tot kleding en sneeuwscooters te koop is. Het was dan ook moeilijk om met mensen in contact te komen. Een blanke, jonge vrouw in haar eentje in een dorp van 700 inwoners, waarvan negentig procent Inuit is, ver boven de Poolcirkel. De kinderen zochten als eersten contact met mij, pas na enkele dagen wekte mijn aanwezigheid de interesse van de jeugd en volwassenen, en nadat de ouderen mij verschillende malen op gemeenschapsbarbecues hadden gezien, werd ik ook door hen op straat gegroet. Het wantrouwen jegens vreemdelingen is groot, zeker naar *Qallunaaq* (niet-Inuit), maar door veel op straat te zijn en mezelf niet op te dringen, werd mijn aanwezigheid steeds meer geaccepteerd. Binnen enkele dagen vond ik een *Inuk* (enkelvoud voor Inuit) die mij kosteloos in huis wilde nemen. Uiteindelijk heb ik in zes huizen in Ikpiarjuk gewoond, als gast of als oppas op bijvoorbeeld een jong hondje terwijl zijn baasjes op jacht waren. Ik heb vrienden gemaakt waar ik nog steeds contact mee heb dankzij de moderne techniek, en waarvan het afscheid mij zwaar viel, en Ikpiarjuk is een waar 'thuis' voor mij geworden.

Ofschoon in de meeste gemeenschappen in Nunavut in hoofdzaak Engels wordt gesproken, is Inuktitut nog steeds de voertaal in Ikpiarjuk. En terwijl de jeugd in Nunavut vaak niet meer deelneemt aan 'traditionele bezigheden', zijn er in Ikpiarjuk nog vele jongeren die het land opgaan voor de jacht en het kamperen. Ook het voedsel van het land blijkt bij hen nog steeds populair. Van jong tot oud wordt er nog *maqtaq* (Narwalhuid) gegeten, rauw met sojasaus of gekookt in een stoofpot, of *natiq* (zeehond), bevroren en rauw, gegrild of gekookt en *tuktu* (kariboe), bevroren en rauw of gegrild. Het werd erg gewaardeerd dat ik dit ook allemaal wilde proberen.

Bosbessenplukken. Foto: © Eline Diercks.

De eerder genoemde sociale problemen kwamen al snel aan het licht in Ikpiarjuk. Overal lag rotzooi, op het strand, naast de huizen en op straat; vuilnis, kapotte sneeuwscooters, auto's of quads en onderdelen daarvan. Op elk moment van de dag liepen er dronken mensen op straat. Aangezien het vierentwintig uur per dag licht was - de zon zou pas in augustus voor het eerst weer onder gaan - en de meeste mensen werkloos zijn, was er geen vaste dagindeling. Kinderen van alle leeftijden, ook van jonger dan vier jaar, speelden de hele nacht, zonder ouderlijk supervisie, door.

Na enkele weken was ik al op meerdere manieren in aanraking gekomen met de 'Inuit problematiek'. Mijn huisgenoot bleek een alcoholist en dealer in marihuana te zijn, die soms zo dronken was dat hij gevaarlijk werd. Gelukkig kon ik aan een peperspray tegen beren komen, zodat ik mij in ieder geval kon verdedigen indien nodig. Binnen drie weken na mijn komst deed hij een poging tot zelfdoding, die gelukt zou zijn als een vriend hem niet van het touw had afgesneden. Gelukkig kon ik na vijf weken tegen betaling bij een familie logeren, zodat ik eveneens kon ervaren hoe het is om met drie generaties Inuit samen te wonen. Naast mijn eigen ervaring op dit gebied hoorde ik regelmatig verhalen over zelfdoding of huiselijk geweld.

Er is ook een andere kant, van Inuit die het land opgaan om te jagen of te kamperen. Ik ging met jagers mee op de boot voor zeehondenjacht. We waren dan een hele dag weg, omringd door het uitgestrekte landschap van de Arctische Oceaan, kliffen en bergen. Eindeloze uren in afwachting van een zeehondenkop in het water, de achtervolging, het schot dat vaak mis was door de beweging van de boot en de reactie van de zeehond en dan opnieuw het ritueel van geduld. Of het uren achtereen lopen met de dames gedurende het bosbessenplukken, om uiteindelijk met een mok vol thuis te komen. Er werd weinig gesproken want Inuit spreken meestal slechts als zij iets van waarde te zeggen hebben. Het leven is daar anders, op een manier die moeilijk voor te stellen is zonder er ooit geweest te zijn. Het is een leven dat ik mis nu ik weer terug in het Westen ben.

- advertentie -

Poolkoorts: Arctische Agenda

- **07.10.06 za.** Opgelet! De **Sledehondendag** in Hattem wordt dit jaar **níet** georganiseerd. www.arcticlife.info

- **25.10.06 t/m 01.11.06 Willem Barentsz film Festival**, heden, verleden en toekomst van inheemse Arctische volken, Filmhuis Den Haag. Zie elders. www.willembarentszfestival.nl

- **28.10.06 za. Willem Barentsz Dag**, Filmhuis Den Haag. Zie elders. www.willembarentszfestival.nl

- **04.11.06 za.** 10.00u - 17.00u; ***Oekieviek***, de jaarlijkse Arctische markt in Vitalis Conferentie Centrum, Imkerstraat 6, 5623 DC **Eindhoven**. T 040 2415806 www.oekieviek.nl

- **17-19.11.06** Opgelet! Het geplande **Arctische Weekend** gaat **níet** door! De werkgroep stopt met het organiseren van het Arctisch Weekend. www.arctischweekend.nl

- **09.12.06 za.** 10.00u - 17.00u; de jaarlijkse **Zweedse Kerstmarkt** met een bezoek van Sankta Lucia met haar gevolg. Ook dit jaar gaat de opbrengst van de tombola naar Arctic Peoples Alert. Entree € 2,-. Kinderen t/m 12 jaar onder begeleiding gratis.
  10.00 tot 17.00 uur, dorpshuis *Ous Hoes*, Bonnerveen 7, 9511 PM **Gieterveen**. T 0599 615561 of 0599 648914
  www.zweedsekerstmarkt.nl

- **28.01.07 zo.** Scandinavische Zondag, Kerkrade
  www.knife-heaven.com

- **24.02.07 za.** 10.00u - 16.00u. **Arctische Markt**, The Globe - Bever Zwerfsport, met verschillende stands van o.a. antiquariaat Moby Dick, Arctic Peoples Alert en Canuit. Verder houdt Beluga Adventures lezingen over haar reisprogramma.
  Bever Zwerfsport, Waldorpstraat 15, 2521 CA **Den Haag**.
  T 070 388 37 00, www.theglobe-denhaag.nl

- Het plan is om het **3de Willem Barentsz Festival** te houden van donderdag **25 t/m** woensdag **31 oktober 2007**. Arctic Peoples Alert wil dan aandacht besteden aan het heden, verleden en de toekomst van de Inuit op Oost-Groenland. De aanleiding hiervoor is dat in het tweede Internationaal Polair Jaar (1932-1933) de Nederlanders vooral op Oost-Groenland onderzoek deden.

Govert de Groot

Penote Ben Michel

1954 – 2006

Overwacht, op dinsdag 1 augustus 2006, overleed Penote Ben Michel, de president van de Innu Nation aan een hartaanval tijdens zijn bezoek aan het jaarlijks Innu festival in het Innu reservaat bij Sept Îles, Quebec. Hij werd 53 en laat zijn vrouw Janet en vier kinderen achter.

Penote was een bekend Innu leider, die als geen ander opkwam voor de zelfbeschikkingsrechten van de Innu (Indianen) in Labrador, Canada. Daarvoor bezocht hij verschillende keren ons land om Nederland erop te wijzen dat het de rechten van de Innu schond. Nederlandse F-16 straaljagers hielden van 1986 tot 2003 laagvlieg-oefeningen boven het grondgebied van de Innu in Labrador en Quebec. Penote sprak er Tweede Kamerleden op aan en daagde de Nederlandse staat in Den Haag en Toronto voor de rechter. Hij bezette met vele anderen verschillende keren de landingsbaan van de luchtmachtbasis Goose Bay in Labrador en op Columbusdag 12 oktober 1992 de landingsbaan van de luchtmachtbasis Volkel (foto). Wij zullen Penote Ben Michel herinneren als een prettig en fijn mens, sterk in de verdediging van de Innu-rechten met ook zijn zwakke kanten. *"A real Innu - human being"*.
Persoonlijk heeft hij mij de kracht gegeven om door te gaan met mijn werk voor de rechten van de Innu, inheemse Arctische volken en inheemse volken in het algemeen. Van zijn visie heb ik veel geleerd. Ook komen er veel herinneringen boven, zoals de vele keren dat we de Prinsegracht in Den Haag op en neer hebben gelopen en mijn verblijf bij hem thuis in Sheshatshit.
Penote had gelijk om te vechten voor de rechten van zijn volk en hij deed dat op zijn eigen speciale en sterke wijze. Met het heengaan van Penote verliest de Innu Nation een van zijn sterkste voorvechters. In de nagedachtenis van Penote roepen wij de regeringen van Newfoundland en Labrador en die van Canada op de rechten van de Innu Nation te respecteren. **www.innu.ca**

In de afgelopen periode ontving Arctic Peoples Alert meer droevig nieuws. Zo zijn ons ook twee leden van het Comité van Aanbeveling ontvallen.

Gerda Koopmans

1915 - 2006

Op 20 april 2006 overleed Gerda Koopmans op de leeftijd van 85 jaar. Gerda was namens WILPF *(Women's International League for Peace and Freedom)* lid van het Comité van Aanbeveling van de Innu Steungroep en Arctic Peoples Alert. Zij heeft ons tot het laatst gesteund in de strijd tegen onrecht.

Ria Beckers de Bruijn

1938 - 2006

Het overlijden van Ria (Maria Brigitta Catherina) Beckers - de Bruijn op 22 maart 2006 heeft ook Arctic Peoples Alert geraakt. Ria werd 67 en overleed na een lang ziekbed. Zij was lid van het Comité van Aanbeveling van de Innu Steungroep en Arctic Peoples Alert.
Voor de Innu Steungroep stond Ria altijd klaar. Zij was het die ervoor zorgde dat er in 1987 de benodige 29 handtekeningen van Kamerleden kwamen, zodat het 'laagvliegverdrag' tussen Canada en Nederland niet stilzwijgend door de Staten-Generaal werd goedgekeurd. Daarmee kwamen de rechten van de Innu op de politieke agenda te staan en werd 'ontdekt' dat het laagvlieggebied niet onbewoond was.

❄ Rugzaktip: 400 gram. Het vierde in het Nederlandse vertaalde, in 1997 geschreven boek van Tsjoeksji **Juri Rytchëu, '*De reis van Anna*'** is een echte aanrader. Even waande ik me weer op de toendra tussen de rendieren en het wantrouwen tegen mijn notitieboekje kan ik nu beter begrijpen. Het is midzomer 1947, de pas aan het Instituut van de Volken in het Noorden in Leningrad afgestuurde enthousiaste etnografe Anna Odinzowa en fan van Magaret Mead gaat voor onderzoek naar de Tsjoeksji (Tsjoektsjenen - 'Chukchi') in Noordoost-Siberië. In het eerste hoofdstuk legt Rytcheu de historische context duidelijk uit. Het is niet alleen het spannende verhaal over Odinzowa en de vragen waar je als aanvangend onderzoekster voor staat en de jaarcyclus van de rendierhouders. Het is ook de geschiedenis van de gedwongen collectivisatie, de vernietiging van het sjamanisme en de staatsveiligheid 'wie niet voor ons is, is tegen ons'. Kort gezegd een mooie roman over de onderdrukking van een inheems Arctisch volk, de Tsjoeksji, die op hun dagelijks leven nog steeds grote impact heeft. Een boodschap die ook terug te vinden is in de film '*The Journals of Knud Rasmussen*'. Een aanrader. Uitgeverij: De Geus, Breda, 2006, € 22,50, 256 blz., ISBN: 90 4450 673 0

❄ Boekentip: **Sterrenschot** van **Joyce Roodnat**. De roman speelt aan de oostkust van Groenland in de jaren dertig van de vorige eeuw. Fictie en feiten worden boeiend gemixt. Natuurkundestudent Jaap neemt deel aan de Nederlandse expeditie in het kader van het Internationaal Polair Jaar. Door de onbekendheid met het Groenlandse klimaat en de leefwereld komt hij zichzelf tegen, raakt gefascineerd door het noorderlicht en heeft een relatie met de Groenlandse Keetti. Uitgeverij Contact, 2005; € 19,90, 319 blz, 334 gram, ISBN 9025425232. **www.boekenwereld.nl**

❄ Op 19 mei 2006 nam **dichter H.C. ten Berge** (1938), tevens lid van het comité van aanbeveling van Arctic Peoples Alert, de **P.C.Hooftprijs** in ontvangst. Bekende werken zijn o.a. 'De beren van Churchill' en 'De raaf en de sjamaan' vol fabels en mythen van Noord Amerikaanse Indianen, Inuit en Siberische volken. Hij is hiermee de enige die werk van Knud Rasmussen heeft vertaald. **www.kb.nl/dossiers/tenberge/tenberge.html**

November 1932, Knud Rasmussen bezoekt Den Haag. Tijdens de research voor de film '*The Journals of Knud Rasmussen*' zijn 20 seconden aan filmbeelden alsmede enkele foto's teruggevonden. Rasmussen bezocht Den Haag voor de openbare behandeling van het geschil tussen Noorwegen en Denemarken over Oost-Groenland voor het Permanente Hof van Internationale Justitie in het Vredespaleis.

❄ In januari 2006 heeft het bestuur van het **Amerika Museum Cuijk** besloten om het museum met onmiddellijke ingang **te sluiten en op te heffen**. Het ontbreken van draagvlak bij het Gemeentebestuur van Cuijk, het ontbreken van perspectief op verbeterde huisvesting en de steeds slechter wordende financiële positie hebben het bestuur gebracht tot de overtuiging dat er onvoldoende mogelijkheden zijn voor het verantwoord voorzetten van het museum. Bij het ter perse gaan van Arctica was nog onduidelijk wat er met de collecties, waaronder een unieke verzameling van Inuit-kunst en voorwerpen, gaat gebeuren. **www.amerikamuseum.nl**